

Bestuurlijke scenario's: pro's en contra's

Linze Schaap

TSPB

Tilburgse School
voor Politiek en
Bestuur

Bestuurlijke scenario's: pro's en contra's

Dr. Linze Schaap

Universitair Hoofddocent

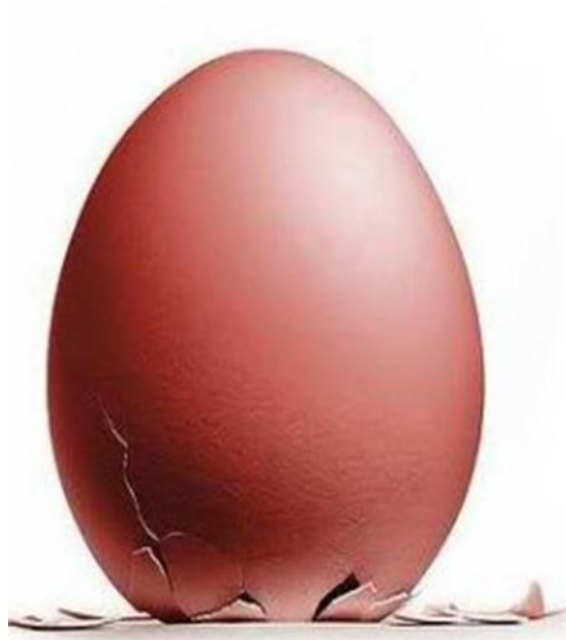
Tilburgse School voor Politiek en Bestuur

Tilburg Center for Regional Law and Governance

- A. Nederland wordt lokaal bestuurd door gemeenten en samenwerkingsverbanden.
- B. Volledig zelfstandige gemeenten bestaan niet.
- C. Samenwerken is normaal, bij lokale en bovenlokale vraagstukken.
- D. Maar samenwerken is ook lastig: hoe, wat en waarom?
- E. Maatschappelijke vraagstukken vragen om besturen op grotere en kleinere schaal.
- F. Gemeentebestuur is ook regiobestuur.

- A. Gemeente kiest haar eigen bestuurlijke toekomst.
- B. Inhoud en strategie zijn leidend:
  - Strategische opgaven van de gemeente én de regio.
  - Eigen prioriteiten/wensen.
- C. Vormgeving bestuur is een afgeleide:
  - type samenwerking (netwerken, taken verdelen, integreren)
  - Samenwerken of samengaan?

Het 'Ei van Columbus' bestaat niet ...

Wat kan er op dit moment?

1. Samenwerken met andere gemeenten
2. Samengaan met andere gemeenten: fusie

Van beide weten we wat de effecten zijn, in het algemeen.

- Effectiviteit: meer kwaliteit en kennis, minder kwetsbaarheid, meer burgerklanttevredenheid
- Efficiëntie: kostenreductie
- Grote opgave / strategische versterking
- Flexibiliteit en schakelkracht
- Duurzaamheid en toekomstbestendigheid
- Democratische kwaliteit: representatie en participatie

1. Samenwerking met andere gemeenten

Drie vormen:

1. Uitwisselen: netwerkorganisatie
2. Taken verdelen: matrixorganisatie
3. Integreren (/bundelen): vormen van ambtelijke fusie

Effecten samenwerking tussen gemeenten

Effectiviteit Efficiëntie:

- Verbetert alleen met zekerheid bij vormen van ambtelijke integratie
- Soms meer efficiëntie, alleen maar bij ambtelijke integratie

Grote opgave / strategische versterking

- Door samenwerking neemt het regionale denken wel toe

Flexibiliteit en schakelkracht

- Kans op verbetering, vooral bij ambtelijke integratie

Duurzaamheid en toekomstbesten- digheid

- Kans op verbetering, vooral bij ambtelijke integratie

Democratische kwaliteit: representatie en participatie

- Gemeenteraad krijgt moeilijk greep op de samenwerking
- Burgerparticipatie in gevaar.

2. Gemeentelijke fusie

Veronderstellingen (van ministerie en provincies):

- Groter is bestuurskrachtiger
- Groter is voordeliger

Effecten gemeentelijke fusie

Effectiviteit Efficiëntie:

- Fusiegemeente niet per se effectiever; dienstverlening meestal beter
- Efficiëntie neemt niet toe door fusie

Grote opgave / strategische versterking

- Strategisch vermogen neemt niet automatisch toe

Flexibiliteit en schakelkracht

- (zal pas na enkele jaren kunnen toenemen)

Duurzaamheid en toekomstbesten- digheid

- Dikwijls na enkele tientallen jaren opnieuw fusie
- Maar: 'de toekomst' is moeilijk te voorspellen

Democratische kwaliteit: representatie en participatie

- Gemeenteraad wordt afstandelijker
- Burgerparticipatie verbetert niet automatisch

Beoordeling gemeentelijke fusie: de rijkscriteria

Draagvlak

- Verschilt per gemeente
- Draagvlak per gemeente of per regio?

Interne samenhang Kernenbeleid

- Afhankelijk van fusiepartners
- Afhankelijk van keuzes nieuwe gemeente

Bestuurskracht

- Bestuurskracht neemt niet automatisch toe door fusie
- Vooral betere dienstverlening

Evenwichtige regionale verhoudingen

- Afhankelijk van karakter regio
- Maar: vele regio's kennen gemeenten van verschillende groottes

Duurzaamheid

- Dikwijls na enkele tientallen jaren opnieuw fusie
- Maar: 'de toekomst' is moeilijk te voorspellen

1. Samenwerking en samengaan: beide hebben voor- en nadelen.
2. Samengaan/fusie leidt niet automatisch tot betere resultaten dan intergemeentelijke samenwerking.
3. De lokale democratie is bij beide de verliezer.
4. Politiek-bestuurlijke keuzes zijn bepalend.

Ter overweging

- Wetgeving geeft ruimte, maar is ook beperkend
- Er zijn alternatieven denkbaar, mengvormen
- Vernieuwing is mogelijk!